

Landbruks- og matdepartementet
PB 8007 DEP
0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE VEDR. NY NORSK – SVENSK REINBEITEKONVENSJON

Det vises til Deres høringsbrev av 7. juli 2010 vedr. overnevnte sak.

Nord-Senja rbd. er i utgangspunktet fornøyd med at det etter 5 års forhandlinger er fremmet et forslag til ny reinbeitekonvensjon. Situasjonen har i perioden etter at 1972-konvensjonen opphørte å gjelde, vært svært uforutsigbar og preget av usikkerhet. Vi mener derfor det er viktig at vi får på plass en konvensjon så snart som mulig.

Når det gjelder vår høringsuttalelse, har vi har valgt å dele denne inn i følgende 4 deler:

- Prosess
- Konvensjonsforslaget
- Områdeprotokollen
- Avsluttende kommentarer

Til prosess:

Når det gjelder selve prosessen, har denne i sin tidlige fase med utarbeidelsen av fagrapporten og påfølgende forhandlinger vært kritikkverdig. Vi opplevde at alle berørte reinbeitedistrikter (og for så vidt også distrikter som ikke var berørt) fikk innkalling til drøftingsmøter uten at Nord-Senja rbd. fikk informasjon eller ble innkalt til møtene. Som oftest fikk vi i siste liten kjennskap til disse ad omveier, noe som medførte at vi aldri fikk tid til å forberede oss til møtene. Dette har også konvensjonsarbeidet båret preg av, da Nord – Senja rbd. nærmest falt av dette arbeidet som et berørt konvensjonsdistrikt. Vi har derfor oppfattet prosessen som et redskap for å «tie i hjel» Nord-Senja rbd`s beiterett i Dividalen, med det formål å stryke distriktet bort fra konvensjonskartet. Dette er ingen akseptabel arbeidsmåte.

Det må imidlertid understrekes at denne situasjonen bedret seg under siste forhandlingsrunde ved at vi fikk innkalling på lik linje med andre distrikter innenfor konvensjonsområdene. Dette anser vi som positivt, tatt hele prosessen i betraktning.

Når det gjelder det framforhandlede konvensjonsforslaget, ble det i ettertid gitt lite informasjon om resultatet. Denne informasjon fikk vi først og fremst via media. Vi mener at det berørte distrikter og samebyer burde ha fått det ferdigforhandlede konvensjonsforslaget til høring i forkant av signeringen. Vi mener også at det gikk alt for lang tid før vi fikk oversendt konvensjonsforslaget, noe som i seg selv er kritikkverdig.

Uansett hvordan konvensjonssaken vil utvikle seg, forutsetter vi at alle berørte distrikter blir involvert i den videre prosess. Vi håper imidlertid at vi slipper en ny forhandlingsrunde, da dette vil bety nye 5 - 10 år i uvisshet.

Til konvensjonsforslaget:

Når det gjelder selve konvensjonsforslaget, er dette et godt dokument med viktige forbedringer og nyvinninger. Vi vil ikke gå inn på hver enkelt artikkel, men kommentere noen av dem.

Det svært positivt at det i artikkel 4 er inntatt regler som innebærer vern av reindriftens arealer. Denne formuleringen kunne vært langt sterkere, da man vet at arealinngrep utgjør en av de største utfordringene i næringen. I denne sammenheng burde også rovviltproblematikken vært nevnt som en felles utfordring i konvensjonsområdene, blant annet i forhold til hvordan statene kunne ha etablert et samarbeid om denne problematikken på tvers av landegrensene.

Artikkel 5 foreslår 2 operative organer som skal kunne fatte raske beslutninger i forhold til gjennomføringen av konvensjonen. Dette er nødvendig å få på plass. I denne sammenheng må det påses at de personer som oppnevnes har tillit innad i næringen, og at det er en geografisk spredning på medlemmene. Vi mener også at lederen av Overprøvningsnemda må ha en betydelig juridisk kompetanse, slik at de beslutninger som fattes her får den legitimitet og tyngde som de bør og skal ha.

Artikkel 7 åpner for at det kan inngås samarbeidsavtaler mellom distrikt og sameby uavhengig av områdeprotokollen. Dette er nytt i konvensjonssammenheng, og vil gi en langt større grad av fleksibilitet enn tidligere. Det kan også bidra til å styrke relasjonene mellom reindriftssamer på tvers av riksgrensen.

Konvensjonen tar i henhold til mandatet ikke stilling til rettighetene innenfor konvensjonsområdet. Vi vet at dette spørsmålet er vanskelig å håndtere, og det burde derfor i forkant ha vært igangsatt en prosess for å få avklart rettighetsbildet. På denne måten ville grunnlagsmaterialet for konvensjonsarbeidet vært langt bedre enn tilfellet er i dag, i tillegg til at man ville fått et helhetlig bilde av rettighetssituasjonen. I dag vil rettighetsspørsmål i forhold til konvensjonsområdet avklares i domstolene. Dette er ingen heldig situasjon, og vil kunne skape et uoversiktlig og fragmentert rettighetsbilde.

Vi mener derfor det vil være hensiktsmessig å få nedsatt en rettighetskommisjon etter samme modell som finnmarkskommisjonen, slik at man får utredet reindriftens rettigheter i området. I mellomtiden bør den framforhandlede konvensjon gjelde til utredningsarbeidet er sluttført. På denne måten slipper man et nytt tiår uten konvensjon, samtidig som man vil få rettighetssituasjonen avklart. Vi håper dette kan være noe som Departementet kan jobbe videre med.

Avslutningsvis vil vi gjenta at vi anser konvensjonsteksten som et godt og gjennomarbeidet dokument. Det vil derfor danne et godt grunnlag for den grenseoverskridende reindrift, inntil rettighetene er blitt avklart.

Til områdeprotokollen:

Nord-Senja rbd. har i hht. forslaget til områdeprotokoll mistet rundt $\frac{3}{4}$ av beitearealene i Dividalen. Nord-Senja rbd. har ingen sikre vinterbeiter på Senja, og dette var også grunnen til at distriktet i sin tid fikk tildelt vinterbeiter i Dividalen. De områdene vi sitter igjen med i forhold til forslagens §§ 5 og 6, er betydelig nedbeitet og svært begrenset arealmessig.

Ved den innskrenkningen som er gjort i forhold til våre vinterbeitearealer i Dividalen, har vi også mistet muligheten for å kunne være fleksibel mht brå endringer i beitesituasjonen. Handlingsrommet for flyttinger var i hht. 1972-konvensjonen langt større enn dagens forslag gir anledning til, hvor man ved dårlige beiter i ett område, kunne flytte til en annen del av Dividalen der beiten var bedre. Et slikt handlingsrom er en nødvendighet i en situasjon hvor klimaendringene

er i ferd med forandre forutsetningene for beitet i de områdene som tidligere kunne karakteriseres som «sikre « vinterbeiter.

For Nord – Senja rbd. del, mener vi at det bør åpnes for nye forhandlinger i de områdene hvor distrikt og sameby ikke er enig. Det må uansett ikke bli slik at konvensjonsforslaget fører til så store driftsmessige konsekvenser, at det går ut over mulighetene for å drive reindrift. Hvis det skulle åpnes for nye forhandlinger, bør dette gjennomføres av personer som distrikt og sameby har tillit til.

Dersom forslaget likevel skulle bli stående, vil Nord-Senja rbd. kreve at distriktet får tildelt supplement til vinterbeitet i Dividalen gjennom tilleggsbeiter på Lenvikhalvøya. Vi grenser til Lenvikhalvøya som pr. idag ligger utenfor reinbeiteområdet i Troms. Området er lett tilgjengelig for Nord-Senja, og flytting vil kunne skje ved svømming over Gisundet ved Gibostad hvor vi har prammingsplass.

Lenvikhalvøya vil dessuten kunne være en naturlig del av flytteveien til Dividalen, som vi ønsker å gjennomføre på tradisjonelt vis. Ved å få Lenvikahalvøya som en del av vinterbeitet, vil vi dessuten kunne oppholde oss lengre ved kysten før flyttingen til Dividalen finner sted. Det må nevnes at Lenvikhalvøya ikke er egnet som høg vinterbeite, da det med sin kystnære beliggenhet fort låses pga værforholdene.

Når det gjelder ordlyden i områdeprotokollens §§ 5 og 6 om at flytting på forhånd må «meldes» til berørte sameby, må vi be om en avklaring. Reindriftsforvaltningen i Troms mener denne ordlyden innebærer at distriktet må «søke» om løyve til å flytte fra år til år ved vanskelige beiteforhold. Dette mener vi er en feil tolkning, da vi leser ordlyden slik at det er nok å gi beskjed til sameby om at flytting vil bli gjennomført.

Vi synes ellers ordlyden i seg selv er noe merkelig, da samebyen ikke har noe grunnlag for å vurdere hvorvidt beitesituasjonen på Nord-Senja er vanskelig. Dette er en vurdering som fullt og helt må gjøres av distriktet selv.

Vi registrerer også at det ikke er fastsatt reintall for samebyene innenfor beiteområdene. Dette mener vi har utgjort en stor del av den problematikken som har vært i konvensjonsområdene. Mens distrikter på norsk side er gjennomregulert mht reintall, foreligger det (etter det vi kjenner til) ikke tilsvarende på svensk side. Dette betyr at distriktenes vinterbeiter innenfor konvensjonsområdet i raskere grad vil kunne bli nedbeitet på grunn av beitetrykket fra samebyene i barmarksperioden. Dette er ingen heldig situasjon, og vi stiller derfor spørsmål til hvorfor dette ikke reguleres i områdeprotokollen.

Avsluttende kommentar:

Selv om prosessen har vært klandreverdigg, mener vi at dette ikke gir grunn til å forkaste selve konvensjonsforslaget, da denne inneholder regler som vil være positivt for den grenseoverskridende reindrift. Dette gjelder blant annet i forhold til samarbeid over grensen, oppnevning av nemder samt regler for tollbestemmelser ved slakting og salg i det annet land.

Når det gjelder områdeprotokollen konstateres det at Nord-Senja rbd. mister nærmere $\frac{3}{4}$ av vinterbeitene i Dividalen. Dette vil få svært negative konsekvenser for framtidig reindrift på Nord-Senja, da distriktet ikke har sikre vinterbeiter på Senja. På denne bakgrunn mener vi at det må gjennomføres nye forhandlinger, med det formål å få på plass løsninger som både distrikt og sameby kan leve med. Dersom det ikke blir åpnet for nye forhandlinger, må beitesituasjonen for distriktet kompenseres med tilleggsbeiter på Lenvikhalvøya. På denne måten kan dette området brukes som et ledd i den videre flytting til Dividalen.

Vi håper også at vi kan få en avklaring på om distriktet må *søke* om å flytte til Dividalen fra år til år ved vanskelig beitesituasjon, eller er det nok å gi *beskjed* til samebyen om at flytting gjennomføres.

Med hilsen
Nord – Senja rbd.

(Sign.)
v/ Per m. Skum
Distriktsleder